

reprezentând imaginea panoramică a unui sat. În acest spațiu fragil, despărțit de lumea „adevărată” numai printr-o folie de plastic, sunt înglobate pe podeaua din iarbă artificială o căprioară din plastic și tufişuri care vor fi strânse înaintea plecării definitive în două lăzi mari din lemn. (Trebuie menționat aici că este vorba chiar de lăzile originale, fiecare cu o greutate de circa 70 kg, ce au putut fi folosite în decorul spectacolului prin amabilitatea persoanelor intervievate.)

Absurditățile regimului autoritar sunt subliniate și prin proiecțiile video ale lui Daniel Gontz. Revedem astfel, printre altele, cuplul Ceaușescu la una dintre Plenarele CC al PCR din Sala Palatului și chiar imaginea hărții Republicii Socialiste România înconjurată de raze sclipitoare.

O apariție armonioasă o constituie muziciana *Pollyester*, pe numele adevărat Polly Lakovskaja. Fie că interpretează la sintetizator muzică rusească accentuând intrarea Armatei Roșii în România sau cântă de pe acoperișul terrariumului, cântăreața originară din Minsk se integrează întru totul în ansamblul actoricesc, din care iese în evidență Hildegard Schmahl, interpreta păpușii Annemarie. Umanizarea piesei și accentul pus de Gianina Cărbunariu pe soarta celor vânduți sunt vizibile îndeosebi la finalul spectacolului, când actorii citesc câteva extrase din interviurile care au stat la baza scenariului.

În urma unei discuții cu publicul, la sfârșitul lunii mai, chiar dacă un număr mic de spectatori au fost intrigăți că nu a reieșit clar ce anume s-a aflat în centrul piesei (vânzarea sau soarta persoanelor vândute?), Gianina Cărbunariu a primit, nu numai din partea sașilor și șvabilor intervievați, nenumărate cuvinte de laudă pentru reușita comprimării întâmplărilor într-un număr redus de dialoguri și monologuri. Spectacolul se joacă, de altfel, cu casa închisă.

Nu este deloc întâmplător că, în paralel, din 23 aprilie și până în 20 iunie, a putut fi vizionată la Literaturhaus în München și o expoziție vastă dedicată Hertei Müller sub titlul *Herta Müller – Der kalte Schmuck des Lebens* (Podoaba rece a vieții).

Münchner Kammerspiele, München – Sold Out. Text de Gianina Cărbunariu. Traducător: Ina Tartler. Regia: Gianina Cărbunariu. Decoruri și costume: Dorothee Curio. Lumini: Christian Mahrla. Video: Daniel Gontz. Muzica: Pollyester. Colaboratoare regie: Carmen Coțofană. Dramaturgie: Malte Jelden, Julia Reichert. Cu: Sylvana Krappatsch, Lasse Myhr, Hildegard Schmahl, Lenja Schultze, Edmund Telgenkämper și Michael Tregor. Data premierei: 5 mai 2010.

Ion JURCA ROVINA

Spectacole cu artiști români și francezi

Am relatat în numărul anterior al revistei despre relația de colaborare între Compania François Jacob din Belfort (Franța) și Teatrul pentru Copii și Tineret „Mihai Popescu” din Târgoviște, o relație concretizată prin susținerea de spectacole la ambele teatre. Așa s-a întâmplat cu montarea piesei *Echilibrul (Le Funambule)* de Jean Genet, în regia lui François Jacob. În 2009, spectacolul s-a jucat în premieră la Târgoviște, în original și în limba română. Anul acesta, în mai (18, respectiv, 22), am văzut ambele variante la Belfort.

Sigur, opțiunea pentru textul-monolog al lui Jean Genet trebuie să fi ținut seama și de șansele distribuției în limba franceză, teatrul târgoviștean avându-l pentru acest demers pe tânărul actor Mircea Silaghi. Nu e de trimis însă în plan secund preferința regizorului pentru resursele dramatice ale acestui eseu despre condiția artistului. Se știe că Jean Genet a scris *Le Funambule* (care face parte din seria de eseuri cu *L'atelier d'Alberto Giacometti* și *Le Secret de Rembrandt*) pentru foarte tânărul acrobat și intimul său prieten Abdallah Betanga, căruia romancierul de până aici îi și datorează ieșirea (după 1955) din criza de sterilitate. În acești ani, va scrie și teatru: *Balconul*, *Negrii*, *Paravanele*.

Jean Genet, cel care a fost determinat, în revolta lui, să-și asume rolul de hoț (cumva asemănător cu Esenin care se cânta în versuri *huligan*), după apelativul atribuit de societate,

În urma trecerii lui prin detenții, se dovedește a fi în *Le Funambule* un excelent introspect al eului artist în relația cu ceilalți, spectatorii de circ sau de teatru. Impecabila-i gândire conduce un discurs intelectual cu analiză subtilă până la profunzimi psihiatrice, de unde urcă spre simbol în evaluarea dramei artistului în lume. Singurătate, dedublare, succes, efemeritate, iluzie și cădere. Vocea textului parcurge stări pe care le transmite unui apropiat într-o comuniune de trăire și crez. Se spune că ne aflăm în fața unui poem de dragoste (Abdallah avea să se sinucidă la 28 de ani), dar deopotrivă textul ar putea fi socotit o Artă poetică.

Aș zice și o *învățătură* (nu tocmai ortodoxă, deși conține o anume sacralitate), îndreptată către celălalt, dar și către sine. Această din urmă poziționare mi-a sugerat-o spectacolul lui François Jacob, care preia textul ca un monolog teatral. La sediul Companiei ce poartă numele regizorului, sub cupola unui mare cort, precum în arena circului, pe o oglindă (material adecvat) rotundă, evoluează echilibrul, imaginându-și sârma de-a lungul diametrului care nu-i depășește cu mult propria înălțime. Acrobația sugerată de interpretul Mircea Silaghi se oglindește în permanență și, de la mișcare, ea se transferă mai ales rostirii reale, cuvintelor, ideilor, expresiei emoționale de pe chipul lui, dar și (ca receptare) de pe fețele spectatorilor așezați în cerc (oglinziți, la rândul-le, mai cu seamă cei din primul rând).

În acest fel, spectacolul, cu participarea scenografică a lui Dan Țopa, creează imaginea dedublării, încât acrobatul (artistul, în general) pare a se adresa cuiva anume, dar și lui însuși. Efect (acrobatic) de ambiguitate, dedus din stările și ideile pe care Mircea Silaghi le decantează în spiritul vocii confesionale a textului. Este evocată relația cu obiectul (sârma) căruia trebuie să-i dea viață, dar și cu sine, de la anularea interioară a riscului cu acceptarea din start a morții, la proiectarea propriei imagini individualizate ca personalitate. Până aici sună într-adevăr ca o credință de profesie în reușită. Crescendo-ul discursului atinge poziționarea artistului acestei echilibrice reale, dar și interioare, față de spectator, pe care să-l considere consumatorul de efecte tari, ca reprezentant al lumii. Ciudat este îndemnul de a-și întreține ura față de lume (rezultat al traumelor suferite de autor?) și de a-și cultiva cu încredere singurătatea (care oricum face parte din destinul artistului). În această îndepărtare fără întoarcere se insinuează drama monologului.

Remarcabil este efortul actorului târgoviștean Mircea Silaghi, sub îndrumarea atentă a lui François Jacob, de a se încadra actoricește în nuanțările cerute de textul original, de a susține și varianta în limba română, în condițiile în care traducerea din limba franceză nu e cea mai fericită. O colaborare reușită între cele două teatre, cu contribuții aduse și de Jean Besanceney (muzica), iar la reprezentațiile de la Târgoviște, de Ana Fodor (asistent regie) și de Fanfara teatrului.

Sub genericul celor două teatre, am urmărit apoi, pe 23 mai, în Spațiul „Louis Jouvet”, spectacolul cu textul lui Matei Vișniec *Du Pain plein les poches*, adică varianta autorului în limba franceză a piesei **Buzunarul cu pâine**. Într-un timp destul de redus, regizorul Dan Țopa (directorul teatrului târgoviștean aflat în colaborare) a izbutit să lucreze intens cu actorii Alain Spenlé și Alexandre Angel, pe care i-a adus la comicul absurd al dialogului alert, cu serpentine printre întrebări și dispute naive, acuze și lașități, în jurul fântâniei de unde, intermitent, până la stingere, răzbate urlul câinelui pe care ar trebui să-l salveze. Pe rând, interpreții înșiși se întrec în replici, la început, mai cuceritor, Alexandre Angel (*Bărbatul cu pâine*), apoi, mai tăios, mai sigur, Alain Spenlé, pâinea care le cade din cer fiind parcă o răsplată pentru jocul lor cu emoția transmisă spectatorilor.

Determinantă, cu putere de sugestie și impresinare, este scenografia Soranei Țopa. Spațiul cu fântâna este circumscris în alb, personajele sunt echipate deopotrivă, albul cuprinde și plafonul cu unghiul deschis spre continuarea în înalt a fântâniei de jos. Un univers al purității, în care se aude un urlat și se invocă o operațiune de salvare ce nu se poate săvârși. Imaginea, în plasticitatea ei, este revelatoare. Alte contribuții: George Puiu (lumini și sunet), Jean Besanceney și Gheorghe Butcă (regie tehnică). Spectacolul va fi adus și la Târgoviște.

Aș mai adăuga doar că asemenea colaborări sunt benefice nu doar pentru promovare culturală (interculturalitate), ci și pentru orizontul european al oamenilor care le preiau cu bune și creatoare intenții.